Preek uitgesproken door bisschoppelijk vicaris/pastoor Paul Verbeek in de viering bij de herdenking van de bevrijding (de Slag om de Schelde) in 1944 op zondag 25 oktober 2026 in de Stadskerk van Sint Gertrudis in Bergen op Zoom.

"Heb uw naaste lief, als u zelf!"
Dat is de slotboodschap van het evangelie van vandaag.
Een boodschap van Jezus die wereldwijd in alle christelijke kerken vandaag klinkt.
En die ons tot extra nadenken kan stemmen voor deze bijzondere dag
voor onze stad, voor de Brabantse Wal,
voor hen die op bijzondere wijze de Slag om de Schelde willen gedenken.

"Heb uw naaste lief, als u zelf!"
Is dat de drive geweest van die duizenden jonge mannen,
die over zee kwamen om onze voorouders te bevrijden?
Misschien hadden ze ons land weten te liggen via de aardrijkskundeles op school.
Maar wat wisten zij van Nederland en de andere bezette gebieden?
Wat dreef hun naar ons?
Jonge mannen in de fleur, in de groei, in de bloei van hun leven;
ouders, broers, zussen, misschien al partners achterlatend in het thuisland
helemaal niet wetend van brengen we het er levend van af.
Letterlijk je leven in de waagschaal stellen voor je naaste,
die je nog niet eens bij naam, bij gezicht kent.
Ik denk dat het daarom zo belangrijk is, dat wij meer dan 80 jaar na dato
ons zo blijven inspannen om gezichten te krijgen, verhalen te krijgen
achter die monumentjes van hen, waar zij hun laatste rustplaats hebben gevonden.
Dat wij ze wel bij naam proberen te kennen; dat we proberen te achterhalen
dit kostbaar leven voor ons gegeven.
Het blijft vragen oproepen - bij mij althans - en hopelijk ook bij u.
Want als zij er niet waren geweest
dan stond misschien de helft van ons niet hier te vieren, waren wij er ook niet.
Dat is nogal wat!

En meer dan 80 jaar na dato: Wat doet dat nu met ons?
Mogen we de kritische vraag stellen of zij daadwerkelijk terecht hun leven
voor ons hebben gegeven. Voor onze vrijheid!
Hoe beleven wij die vrijheid anno 2026?
We leven in een vrij land, nog steeds.
Maar zonder aan politiek te doen, we weten allemaal
dat de Oekraïne onze veiligheidsmuur is.
En wat doen wij voor de mensen in de Oekraïne
waarvan we nu al weten, dat die voor de zoveelste keer
net zo'n erbarmelijke hongerwinter moeten doorstaan als boven de rivieren in 1944,
toen wij godzijdank eind oktober al bevrijd waren.

En de mensen in de Gaza, die gras moeten eten – bij ons de knollen uit de grond –
bij hun gras. Wat doen wij, wat kunnen we doen?

“Heb uw naaste lief als u zelf!”
Degenen die aan de knoppen zitten in onze wereld dat zijn er maar een paar.
En die hebben iedere dag in de hand het leven van duizenden mensen,
iedere dag opnieuw door informatie wat later te sturen, tijd te rekken,
door weer anderen over de brug te krijgen om extra materieel aan te schaffen
en het dan weer extra langer levertijd te doen zijn
En die levende muur? Hoelang blijft die staan?
En die paar hebben dat in de hand!
Houden die van zichzelf?
Voelen die dat ze bemind worden?
Want met man en macht moeten ze wel beveiligd worden;
sommigen leven haast in bunkers.
Is dat voor hun echt leven?
Dat is de andere kant.

Want hoe kom je tot het gedrag wat je nu laat zien?
Het zijn diepe vragen die noodzakelijk zijn op een dag als vandaag.
Want als we ze niet stellen, dan is eigenlijk wat we om 11.00 uur doen fake.
Want dan hebben die jonge mannen letterlijk hun leven tevergeefs voor ons gegeven.
En ook al die dappere burgers, die in het verzet waren tijdens de oorlog.
Daar draait het om.
Maar wat kunnen wij daar dan aan doen?
Protestbrieven naar die paar mensen sturen, dat helpt toch niks!
Wat dan ... wat moeten we dan doen?
Kijken in onze kleine wereld
Hoe gaan we hier en nu in onze eigen stad met elkaar om?
Hoe welkom – en dat is meer dan actueel in ons land –
hoe welkom zijn bij ons de mensen,
die het oorlogsgeweld in het thuisland hebben ontvlucht.
Die niet voor economisch gewin naar hier komen,
maar om de kogel te ontwijken.
Hoe welkom zijn ze bij ons?
Hoe worden ze bij ons opgevangen, veiligheid geboden?

Wat doen we aan allerlei andere mensen in onze eigen gemeenschap,
die zich niet gehoord, niet gezien voelen en daardoor maar tot agressie overgaan.
De mini-oorlogjes die ook in onze stad in diverse wijken uitgevochten worden.
Ze kunnen alleen maar opgelost worden als ze elkaar zien ... als ze elkaar horen.
Als die ander weer een naam krijgt.
En dat je eigenlijk dat ook kan laten voelen vanuit het diepst van je hart.

Als je je door God bemind weet ...
en God heeft tal van namen gekregen in de geschiedenis van mensen.
Maar een centrale naam kent Hij vanuit alle grote godsdiensten, dat Hij liefde is.
Dat Hij van ons houdt en dat Hij iedere mens bij naam kent
en iedere mens de moeite waard vindt
En als we dat nu doorgeven aan de ander en vanuit die fundamentele liefde,
vanuit dat fundamenteel gedragen weten, vanuit ons hart de naaste lief kunnen hebben
zoals we onszelf lief mogen hebben.
Een hele opdracht om zo met eerbied en respect
al die vrijheidsstrijders vandaag te gedenken.
Amen.